

Thália vonzásában
- tevékenységi beszámoló –

Indoklás

Dramaturgként és újságíróként egyaránt foglalkoztat a kérdés, hogy miként vonzhatók a XXI. század tinédzseréi a kultúra, és ezen belül a színház világába? Hogyan és mikor kell elkezdni a színpaddal és kulisszákkal való megismertetésüket ahhoz, hogy tinédzserként értéket jelenthessen számukra a színpadon létrehozott élő művészet akkor is, ha mindennapjaikat a számítógépes játékok és videoklipek villódzó világában töltik. Mert a színházhoz csend, idő, türelem és gondolatok kellenek. Még akkor is, ha a kortárs színjátszás – akár a bábszínjátszás is – sokat változott az elmúlt évtizedekben.

Nos, ezekre a kérdésekre próbáltam választ keresni az elmúlt egy év során, mégpedig magukat az érintettek egy részét megszólaltatva: azokat, akiket „a mozdony füstje megcsapott”, azaz a színpadra lépő gyerekeket és fiatalokat. Az elmúlt időszakban három helyszínen sikerült vizsgálni a témát: a nagyszínpadon, a diákszínpadon, illetve a színművészeti egyetem bábszakos diákjai körében. Mindenik találkozás-sorozatból egy-egy televíziós riport készült, amelyeket 2010, illetve 2011 folyamán bemutatott a Román Televízió marosvásárhelyi csatornája, illetve a Román Televízió 3-as csatornája.

Három színpad

1. A Nemzeti nagyszínpada. A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata 2010-ben hiánypótló kezdeményezésbe vágott bele: B. Fülöp Erzsébet színművésznő gyermekmusicalt álmodott színpadra. A Pinokkió című előadás ráadásul olyan gyermekszínészek részvételével készült el, akik korábban sosem álltak színpadon, tehát semmiféle színházi tapasztalattal nem rendelkeztek. Ugyanakkor a munkafolyamatot nehezítette, de érdekessé is tette a tény, hogy

ebben az esetben a gyermekek felnőtt színészekkel közösen dolgozva hoztak létre egy egységes, egész estét betöltő előadást. Az eredmény magáért beszélt: nem csak a bemutatón, hanem még számos előadáson zsúfolásig telt a nézőtér, főként gyermekekkel. A gyermekszereplők pedig a jól végzett közös munka örömeivel hajoltak meg minden egyes előadás végén. Ebben az esetben a kíváncsiság vonzotta őket a színpalák mögé, majd megtapasztalták azt is, hogy az eredményért keményen dolgozni kell – akárcsak a felnőtteknek. Játékos tanulás, erős koncentráció és gyermekközpontú próbafolyamat vezetett az eredményhez, amelyet a szereplők mindeniké örömforrásként élt meg – erről nyilatkoztak a 6-18 éves korú szereplők, illetve a rendező is. Ugyanakkor a produkció újabb és újabb gyermekcsoportokat vonzott Thália templomába.

2. A bábstúdió vonzereje. Második riportom a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem bábszínész-szakos hallgatóival készült. Ebben az esetben egy másik, 19-25 éves korosztály színházi, színpadi találkozásainak lenyomata érhető tetten a riportban. Itt – a korábbi gyermeki játékon túllépve – a tudatossá váló színházszeretet dereng fel a diákok vallomásaiban, akik többnyire pár évvel korábban véletlenszerűen sodródtak a bábszínpad köré: leginkább a sikertelen színi felvételi nyomán lettek bábszínész-növendékek. Évek alatt azonban megértették és elfogadták a gyermekeknek való játszás nagyszerűségét és felelősségét, és az egyetemi ballagás előtt néhány hónappal inkább az elhelyezkedési lehetőségeiket érintő szorongás keríti őket hatalmába. Mert ők most már mindenképpen bábszínészek szeretnének lenni, hiszen ráébredtek: gyermekeknek játszani jó. Kérdés csupán, hogy a jelenkori társadalmi elrendeződés mennyire segíti őket abban, hogy megvalósíthassák önmaguk, és talán mások álmait.
3. A diákszínpad. Egy évtizedekkel ezelőtt megszűnt lehetőség éledt újjá tavaly Marosvásárhelyen: diákszínjátzó csoport alakítását hirdette meg Kozsik József színművész. És bár sokan szkeptikusan viszonyultak a kezdeményezéshez, mondván, hogy a villódzó fényreklámok vonzásában élő diákokat nem fogja tudni

a színjátszás bűvkörébe vonni, kiderült, hogy ez nem így van. Kevesebb, mint egy év alatt nem csak lelkes diáktársulat, hanem sikeres előadás is született. A 13-20 éves korosztályhoz tartozó tanulók pedig hetente kétszer örömmel vesznek részt a próbákon, és igyekeznek a legjobbat kihozni magukból. Beszélgetésünk során kiderül: olyan kérdések foglalkoztatják őket, mint például a „karakter megformálása”, vagy az „állapotok megtartása”. És ez akkor is pozitívum, ha nem mindannyian lesznek színművészek. De határozott, közösség előtt beszélni merő, önmagukat vállaló fiatalok mindenképpen válnak belőlük, emellett pedig mindenképpen ébred bennük egy olyanfajta érdeklődés, amely felnőttként is a színház előadásainak közelébe csalogatja majd őket. És ez nem kevés.

Következtetések

Amint a fenti beszámolóból is kiderül, a színház bűvkörébe több módon lehet gyermekeket, fiatalokat csalogatni. És ez a három helyszín számomra a kezdetet jelenti, mert elkezdett riportsorozatomban folytatásaként tervezek olyan beszélgetéseket, amelyekben soha színházban nem járt fiatalokat kérdeznék meg arról, hogy miért nem, és mit gondolnak a színjátszásról, majd szeretném rábeszélni őket arra, hogy közösen nézzünk meg egy, a korosztályuknak szóló előadást, majd tartsunk élménybeszámolót. Végül pedig szakértők (pszichológus, pedagógus, dramaturg) segítségével értékelnék ki a sorozat tapasztalatait, illetve arra kérném őket, hogy a látottak alapján fogalmazzunk meg következtetéseket is.